

Nya växter i solleröfloran

Flera nya växter har kommit till oss. Om de har funnits här länge och inte upptäckts tidigare är svårt att säga. Mitt i snögaste maj kom ett bud om en gul vitsippa som setts i Kansberg. När snön smält bort åkte jag dit en solig och fin dag och framför en av stugorna växer en stor tuva av Gulsippa (*Anemone ranunculoides*). Den växer här utanför sitt egentliga utbredningsområde men verkar inte veta av det, för det är en kraftig och stor tuva. Gulsippan har ofta två blommor på samma stjälk. Jag antar att den fått hjälp att komma dit till västslutningen framför stugan.

Gulsippa (Anemone ranunculoides)

Ännu en art till floran är Vit sötväppling (*Melilotus albus*). Den fann jag i mitten av juli vid ett av öns små sågverk. Där stod den bland virkesstaplarna, över en meter hög med vita blommor.

Vit sötväppling (Melilotus albus)

En tredje art vi får skriva in i vår flora är Parksallat (*Cicerbita macrophylla*). Den har funnits i flera år i närheten av Ångbåtsbryggan men inte artbestämts förrän nu. Den är här ca 60 cm hög, men kan bli över metern på gynnsamma växtlokaler. Blommorna blir ljusblå och vid marken har den en kraftig bladrossett. Den tillhör de korgblommiga växterna och är nära släkt med tistlar och maskrosor, så den har nog lätt att sprida sig med både frön och rötter.

Parksallat (Cicerbita macrophylla)

En dag på vårvintern 2008, fick jag telefon från Inge Palmkvist, en av de drivande krafterna i DABS. (Dalarnas botaniska sällskap) med en förfrågan om vad jag kände till om den flikbladiga al (*Alnus incana* f. *semipinnata*) som Bälter Anders hittade på 30-talet i Svenbacken. *Semipinnata* betyder små fjädrar eller halvfjädrad. Jag sökte i vårt stora uppslagsverk Sool-Öen. I 1996 års bok skriver Albin Bråmås om det fynd som hans morfar gjorde på en hackslog norr om gårdarna. Det var vid tiden för slåttern 1934 som Bälter Anders och hans söner fann två skott av flikalen, tog hem dem och planterade det största vid gården på Sol-lerön och det minsta vid gården i Svenbacken. Det som blev planterat vid gården på ön är numera borttaget.

Genom Margit Andersson i Kulåra fick jag tag på kartor över markerna, som det såg ut i Svenbacken före laga skiftet och den allmänna förbuskningen. Jag blev mycket förvånad över mängden små åkertegar som funnits runt om gårds-klanen. På våren när det grönskat i markerna gjorde jag flera besök i trakten. Den al som togs och planterades vid gården i Svenbacken finns ännu kvar och måste varit ganska hög, ett toppbrott har halverat höjden, men den är ändå över 10 meter hög. Jag sökte flera gånger i det område som Bråmås Albin beskriver som ursprunglig växtplats. Det gick inte att finna något där. Nya stugor med den nya

tidens grönområden och trädgårdar har vuxit fram där med välansade gräsytor. Ännu finns de flesta gamla gårdarna kvar i ganska orört skick.

Mitt i sommaren ringde Asbjörn Karlsson, landskapsarkitekt och doktorand på olika trädformer, och frågade om jag ville visa honom flikalen och trakten däromkring. Redan dagen efter var han här, så vi träffades vid majstången i Björka och åkte upp till Svenbacken. Han gjorde en grundlig undersökning av trädet, mätte höjd, stammens tjocklek och omkrets, kronans vidd och omkrets, granskade flikbladen väldigt noga och konstaterade att det var ett träd i god kondition han såg. På marken runt trädet fanns många nya skott. Även flera nya träd, 3-4 meter höga, finns bland gårdarna.

Till undersökningen valdes 8 ovanliga träd inom landet ut, bland dem flikalen i Svenbacken.

Träd från flikalen är också flyttade bl a. till Uppsala botaniska trädgård. I Valls hage i Gävle finns en grupp plantor, som togs omkring 1960 från det träd som planterades på Sollerön. Tio ympar togs under 1990-talet från trädet i Svenbacken till förökning på Siljansfors arboretum. Ättlingar till Bälter Anders har också tagit plantor och flyttat till sina fastigheter.

Bladen på flikalen.

Det träd som Bälter Anders planterade i Svenbacken.

Vid ett besök vid flickalen i oktober 2009 hade den efter ett kraftigt blåsväder fått en av stammarna nerblåst, men såg i övrigt ut att vara i god kondition.

Hassel hittade vi i Klikten en fin vårdag i april, många långa hängen fångade mitt intresse, så jag tittade efter bättre, där fanns både han och honblommor i buskarna

Vid ett besök vid samma buske i augusti fanns hasselnötter där, ganska många också. Busken ser ut att trivas, det finns flera av den i samma lokal.

*Ett besök i kantarellskogen resulterade i att en grupp med Tibast (*Daphne mezereum*) hittades vid ett stenröse öster om Bodarna, det blev första gången jag såg den här på ön. Borta på skogen uppe bland bergen finns många lokaler. Tibasten är giftig, bara några bär orsakar illamående så att kontakt med läkare kan behövas.*

Nu väntar jag på en ny sommar med förhoppningsvis mycket mera spring i markerna, nu när mera tid finns.

Ullas Arne Andersson